

Δρώμενο για τη 17η Νοέμβρη

Ο Πατέρας κάθεται μπροστά στην τηλεόραση. Παρακολουθεί ρεπορτάζ-αφιέρωμα στο Πολυτεχνείο.

(ήχος από το αφιέρωμα)

Έφηβος: Χμ... μας το έδειξαν και στο σχολείο αυτό. (αναφερόμενος στο ρεπορτάζ).

Τραγικό, δεν είναι;

Πατέρας: Είναι. Τόσο αίμα χύθηκε για όλα αυτά που τώρα εμείς θεωρούμε δεδομένα.

Δημοκρατία, παιδεία, ελευθερία λόγου... Αξίζει να το θυμόμαστε.

Έφηβος: Για να τα θυμόμαστε πρέπει να τα ξέρουμε. Εγώ δεν ξέρω και τίποτα για το πώς ήρθε η χούντα στην Ελλάδα. Θα μου τα πεις λίγο;

Πατέρας: Θα προσπαθήσω, αν και τα πράγματα είναι περίπλοκα. Δεν μπορείς να πεις έφταιξε "αυτός" και να ξεμπερδεύεις. Για δες λίγο:

1ο Θεατρικό Σκετς

Πώς ήρθε η Χούντα

Πρόσωπα:

1 Αμερικάνος (Υπουργός Εξωτερικών Ντ.Ατσεσον) (Αμερ)

Ο Ελληνοαμερικάνος Τομ Πάπας (Τομ Πάπας)

1 εκπρόσωπος της κυβέρνησης (κοινοβ)

1 εκπρόσωπος του παλατιού (Βασιλιάς Κων/νος) (βασιλ.)

1 εκπρόσωπος του στρατού (Παπαδόπουλος) (Παπαδ)

Εκπρόσωποι του εργατικού κινήματος (Λαός)

Σκηνικό : Οι πέντε κάθονται στην μέση της σκηνής παίζοντας Μονόπολη και μιλώντας (μεταξύ τους υπάρχει ένταση και δυσπιστία), ο λαός πότε-πότε φωνάζει συνθήματα απ'το αμφιθέατρο

Ο διάλογος έχει ως εξής:

Λαός: Προίκα στην Παιδεία, όχι στη Σοφία!

Βασ.: Σιγά μην δώσουμε 15% από τα κονδύλια του κράτους για την Παιδεία. Ποιος θέλει το λαό μορφωμένο; Άλλωστε έχουμε άλλες προτεραιότητες, πρέπει να προικήσω την αδελφή μου τη Σοφία που παντρεύεται στην Ισπανία το Χουάν Κάρλος!

Κοινοβ.: Εννοείς να προικήσει ο λαός την αδελφή σου!

Βασ.: Θα έπρεπε να είναι περήφανοι που θα έχουν τέτοια τιμή!!!

Κοινοβ.: Θα σταματήσεις να επεμβαίνεις στην πολιτική ζωή της χώρας; Παραβιάζεις το Σύνταγμα! Ο ρόλος σου θα έπρεπε να είναι απλώς διακοσμητικός.

Βασ.: Κάνεις λάθος αγαπητέ μου...

Λαός: Δε σε θέλει ο λαός, παρ'τη μάνα σου και μπρος!

Κοινοβ.: Ο λαός εκφράστηκε με τις εκλογές του 1964. Εσύ μετά υπονόμεις την κυβέρνηση του Γεωργίου Παπανδρέου και υποκίνησες την αποστασία!

Βασ.: Αγαπητέ μου, μην ταράζεσαι... Δεν μπορεί να κυβερνάει μία χώρα σαν την Ελλάδα ένας γέρος σαν τον Παπανδρέου. Πες κι εσύ αγαπητέ μου Άτσεσον!

Αμερ.: Ωωω, αυτός είναι ένας ξεμωραμένος και φλύαρος γέρος, που τον επηρεάζει ο γιος του, ο Ανδρέας.

Τομ Πάππας: Όου, γιε, αυτός ο Ανδρέας, προσπαθεί να μου περιορίσει τα μονοπώλια, να μου μειώσει τις τιμές του πετρελαίου μου και να μου αυξήσει τα έξοδα τέλος πάντων...

Αμερ.: Η γνώμη μου είναι οτι οι Έλληνες, τόσο οι αρχαίοι όσο και οι σύγχρονοι παρουσιάζουν σοβαρά προβλήματα όποτε πειραματίζονται με μη αυταρχική εξουσία.

Κοινοβ.: Ναι, κι έτσι το κόμμα που στις εκλογές του 1964 είχε λάβει 52% των ψήφων βρέθηκε στην αντιπολίτευση, ενώ η κυβέρνηση είναι πλέον όργανο του βασιλιά. Έτσι παραβιάζεται η αρχή της λαϊκής κυριαρχίας.

Αμερ. Βασ. Παπαδ. Πάπας (όλοι μαζί): Ποια;

Βασ.: Χα χα, ας γελάσω αγαπητέ μου! Τίποτα δεν θα είχα καταφέρει αν δεν υπήρχαν πρόθυμοι βουλευτές να προδώσουν το κόμμα τους για ένα ψίχουλο εξουσίας... Τους τάξαμε υπουργεία και έτρεξαν με τις πυτζάμες να ορκιστούν!!!

Κοινοβ.: Τους εξαγοράσατε!

Βασ.: **Σας** εξαγοράσαμε, αγαπητέ μου! όλοι έχετε μία τιμή!

Παπαδ.: Ο λαός είναι μία μάζα ανίδεων και οι κυβερνήσεις που ψηφίζει είναι σάπιες. Κάποιος πρέπει να επιβάλει μία τάξη.

Βασ.: Συμφωνώ! εγώ θα κατευθύνω την πορεία του κράτους!

Παπαδ.: (κρυφά) Κούνια που σε κούναγε κι εσένα...

Βασ.: Είπες κάτι αγαπητέ μου Συνταγματάρχα Παπαδόπουλε;

Παπαδ.: Όχι, όχι, Μεγαλειότατε. Παίξτε, είναι σειρά σας.

Λαός από το αμφιθέατρο: ένα-ένα-τέσσερα!

Κοινοβ.: Ακούτε; φωνάζουν για την υπεράσπιση του Συντάγματος!

Παπαδ.: Είδατε χάος που επιφέρει η πολλή δημοκρατία;!

Τομ Πάππας.: Ας φωνάζουν, αυτοί θα βραχνιάσουν! Αλλά είναι και κουραστικό... Έχει χρειαστεί να εξαγοράσω τέσσερις κυβερνήσεις σε πέντε χρόνια για να εγκαταστήσω τα διωλιστήριά μου στη Θεσσαλονίκη... Πολυέξοδο, χρονοβόρο...

σιωπή για λίγο

Τομ Πάππας.: Εγώ πιστεύω οτι κάποιος, με στιβαρό χέρι (κοιτάζει τον Παπαδόπουλο) πρέπει να αναλάβει να εξαγνίσει την κοινωνική, πολιτική και οικονομική ζωή της χώρας.
Παπαδ.: Θα πρέπει εμείς να γίνουμε εγγυητές της σταθερότητας! Πρέπει να βάλουμε την Ελλάδα, που είναι ένας μεγάλος ασθενής που νοσεί, στον γύψο!

Κοινοβ.: Μιλάτε για ... πραξικόπημα! Μα οι Έλληνες θα ξεσηκωθούν, ποτέ δεν θα επιτρέψουν...

Αμερ.: Ω, ντάρλινγκ, τι λέτε; δείτε τα πράγματα καθαρά: ποιος ακριβώς θα αντισταθεί; Η Αριστερά απλώς θέλει τη Δεξιά και το Κέντρο στην εξουσία και τον εαυτό της να πιέζει για αλλαγές. Η αστική πάλι τάξη φοβάται τους αγώνες του εργατικού κινήματος. Μία χούντα θα γίνει ανεκτή γιατί θα βολέψει κόσμο...

Παπαδ.: Και αν έχει και “φιλολαϊκό” πρόσωπο...! Σαν το δικό μου...

Βασιλ.: (μυστικά) Θα πρέπει γρήγορα να οργανώσω πραξικόπημα

Παπαδ.: (τον κοιτάζει σαν να ξέρει τι ψυθιρίζει) Όποιος προλάβει πρώτος

..... @@@ .....

Ε: Και πρόλαβε ο Στρατός... Και τι έγινε μετά;

Π: Δες:

2ο Θεατρικό Σκετς

Πρόσωπα: Παπαδόπουλος, Μακαρέζος, Παττακός, τρεις δημοσιογράφοι

Το πραξικόπημα και η χούντα

Χτύπος στην πόρτα του αμφιθεάτρου.

Είσοδος του συνταγματάρχη Γ.Παπαδόπουλου μαζί με τους Μακαρέζο και Παττακό.

Μπαίνουν περήφανοι, ακούγονται εμβατήρια και δημοτικά άσματα.

Συζητούν:

Παπαδ.: Ο αφηνδιασμός μας πέτυχε πλήρως.

Μακ.: Το στρατιωτικό κίνημα επικράτησε.

Πατ.: Και μάλιστα αναίμακτα.

Παπαδ.: Τους πιάσαμε στον ύπνο!

Μακ.: Ας αναγγείλουμε τώρα την ανάληψη της εξουσίας από το στρατό.

Κατεβαίνουν προς τη σκηνή.

Παπαδ: «Αποφασίζομεν και Διατάζομεν! Απαγορεύονται οι συγκεντρώσεις άνω των τριών ατόμων! Αναστέλλομεν τα άρθρα του Συντάγματος που προβλέπουν:

Μακ.: Οτι κανένας δε συλλαμβάνεται χωρίς δικαστικό ένταλμα,

Το δικαίωμα της ελεύθερης συγκέντρωσης προσώπων,

Το δικαίωμα της ίδρυσης και συμμετοχής σε σωματεία,

Το δικαίωμα της ελευθερίας του λόγου,

Το απαραβίαστο της αλληλογραφίας.

Πατ.: Την απαγόρευση της επιβολής θανατικής ποινής σε πολιτικά εγκλήματα.

Μπορούν πλέον να συσταθούν και να λειτουργήσουν, χωρίς ειδικό νόμο, έκτακτα στρατοδικεία.

Παπαδ: Καταργείται η βουλή!

Μακ.: Απαγορεύεται η λειτουργία των πολιτικών κομμάτων!

Πατ.: Απαγορεύονται οι απεργίες!

Παπαδ.: Απολύονται όσοι θεωρούνται επικίνδυνοι για το καθεστώς.

Μακ.: Παύονται οι δήμαρχοι και κοινοτάρχες.

Πατ.: Παύονται οι εκλεγμένοι στα σωματεία και τα συνδικάτα.

Παπαδ.: Απαγορεύεται η κυκλοφορία κατα τις βραδινές ώρες

Παττ.: Απαγορεύονται οι συναθροίσεις!

Μπαίνουν δημοσιογράφοι και παίρνουν συνέντευξη από τον Παπαδόπουλο. Οι άλλοι δύο αποχωρούν.

Δημοσ.1: Γιατί κάνατε το πραξικόπημα;

Παπαδ.: Η επέμβαση του στρατού ήταν επιβεβλημένη εξαιτίας της πορείας της χώρας προς τον κομμουνισμό.

Δημοσ.2: Ποιες ήταν οι αιτίες αυτής της πορείας;

Παπαδ.: Η αδυναμία συνεννόησης των πολιτικών μεταξύ τους και με τον Βασιλιά, καθώς και μια σχεδόν καθολική αντίληψη αναρχίας στην ελληνική κοινωνία.

Δημοσ.3: Και ο ρόλος του στρατού;

Παπαδ.: Ο στρατός είναι η μόνη πολιτικά ουδέτερη δύναμη ικανή να αποτρέψει την καταστροφή.

Δημοσ.1: Ποιοι είναι οι στόχοι σας;

Παπαδ.: Η ανάπλαση της κοινωνίας ώστε να αποβληθεί η αναρχική αντίληψη.

Δημοσ.2: Πώς δικαιολογείτε τα κατασταλτικά μέτρα;

Παπαδ.: Η Ελλάδα είναι ένας ασθενής που πρόσκαιρα ακινητοποιείται πάνω στο χειρουργικό τραπέζι προκειμένου να αποκατασταθεί η υγεία του.

Δημοσ.3: Μήπως η ασθένεια είναι το ενδεχόμενο αποτέλεσμα των προκηρυχθεισών εκλογών;

Παπαδ.: Όχι βεβαίως, στόχος μας είναι να αποτραπεί η πορεία προς τον κομμουνισμό μέσω του κοινοβουλίου, κατά το παράδειγμα της Τσεχοσλοβακίας.

Δημοσ.1: Πόσοι συνελήφθησαν κατά το πραξικόπημα;

Παπαδ.: 25 πολιτικοί ετέθησαν υπό περιορισμόν και σύντομα θα αφεθούν ελεύθεροι.

Δημοσ.2: Μόνο αυτοί συνελήφθησαν;

Παπαδ.: Έχουν συλληφθεί περίπου 5.000 επικίνδυνοι κομμουνιστές, η τύχη των οποίων θα κριθεί από επιτροπές ασφαλείας.

Δημοσ.3: Πού βασίζονται οι κατηγορίες;

Παπαδ.: Έχει βρεθεί υλικό, για τη συγκέντρωση του οποίου απαιτήθηκαν 70 φορτηγά, που αποδείκνυε ότι προετοιμαζόταν κομμουνιστικό πραξικόπημα.

Δημοσ.1: Ποια θα είναι η τύχη της Αριστεράς;

Παπαδ.: Θα δημιουργηθούν συνθήκες τέτοιες που θα κάνουν τον κομμουνισμό ακίνδυνο, όπως στις μεγάλες χώρες της Ευρώπης.

..... @@@ .....

Πατέρας και έφηβος

E: τι άλλο έγινε πατέρα στη χούντα;

Π: επέβαλαν λογοκρισία στη μουσική, στο θέατρο, στον κινηματογράφο, στα σχολεία και στα πανεπιστήμια.

E: Δηλαδή;

Π: Πάνω από 800 βιβλία Ελλήνων και ξένων συγγραφέων θεωρήθηκαν «επικίνδυνα» και αποσύρθηκαν από τις προθήκες των βιβλιοπωλείων ή καταστράφηκαν.

E: Μα είναι τα βιβλία επικίνδυνα;

Π: Αν μιλάνε για ελευθερία, αν μιλάνε για τυραννικά καθεστώτα... Αποσύρθηκαν παιδί μου βιβλία του Αισχύλου, του Ευριπίδη, του Αριστοφάνη, του Ρήγα... Τολστόι, Μπαλζάκ, Μπρουνιέρ, Σαρτρ... και πολλά πολλά ακόμα.

E: Στο θέατρο τι έκαναν;

Π: Στο Εθνικό θέατρο δόθηκε κατάλογος με έργα τα οποία μόνο επιτρεπόταν να ανεβάσουν.

E: Και στη μουσική;

Π: Πολλά τραγούδια κόπηκαν στη λογοκρισία ή αναγκάστηκαν οι συντελεστές τους να παραλλάξουν τους στίχους για να περάσουν τον έλεγχο.

E: Και τι άλλο έκαναν;

Π: Συλλήψεις για το παραμικρό και κράτηση στην ασφάλεια, με άγριους βασανισμούς. Χιλιάδες άνθρωποι στάλθηκαν σε εξορίες στα ξερονήσια, απλα και μόνο λόγω των πολιτικών τους φρονιμάτων. Κατασκοπία, φακελώματα και χαφιεδισμός.

E: Και οι πλούσιοι;

Π: Αυτοί περνούσαν καλά!!! Όπως πάντα!!!! Φοροαπαλλαγές, δάνεια, προστασία και διευκολύνσεις. Το 1972 η Ένωση Ελλήνων Εφοπλιστών ανακήρυξε τον Παπαδόπουλο ισόβιο πρόεδρο σε ένδειξη ευγνωμοσύνης για τα γενναϊόδωρα κίνητρά του στους εφοπλιστές !!!

E: Άρα, αυτοί που υποστήριζαν τη χούντα δεν ήταν, ας πούμε, φασίστες ή ακροδεξιοί από ιδεολογία... Ήταν, απλά ...

Π: Οι εκπρόσωποι του ξένου και ντόπιου κεφαλαίου!!! Το ξέρεις οτι τότε, το εξωτερικό χρέος της χώρας έφτασε τα 4 δις δολάρια; Ο πληθωρισμός έφτανε το 30% , οι μισθοί είχαν παγώσει.

E: Δε μου λες; υπήρχαν και τότε σκάνδαλα όπως τώρα; μίζες, διαπλοκή και τα λοιπά;

Π: Φυσικά υπήρχαν!!! Η Χούντα ήταν η ασυδοσία του Κεφαλαίου. Τα συνδικάτα ήταν διαλυμένα, οι εργάτες χωρίς καμία προστασία. Όπως σου είπα, οι δικτάτορες στήριζαν τους κεφαλαιοκράτες και το αντίστροφο.

Τότε όμως τίποτα δεν γινόταν γνωστό, η ραδιοτηλεόραση ήταν κρατική, οι εφημερίδες πέρναγαν από λογοκρισία. “Κανείς δεν είχε το θάρρος να μεταβάλει τον ψίθυρο σε καταγγελία”, όπως είπε ο Γιάννης Καψής. “ Ήταν μία συνωμοσία κραυγαλέας σιωπής”.

E: Θα μου πεις μερικά από αυτά;

Π: Θα σου πω, αλλά αυτά τα σκάνδαλα ήταν τίποτα μπροστά στα υπόλοιπα εγκλήματα της δικτατορίας.

3ο Θεατρικό Σκετς

“Τα σκάνδαλα της δικτατορίας”

Πρόσωπα: Αφηγητής, Αφηγήτρια, Γιώργος, Δανάη, Μάρκος, Καίτη.

Η εικόνα ξεκινάει σε ένα δρόμο της Αθήνας.

Αφηγήτρια: «Έλα, έλα να τους δεις» δείχνει προς το κοινό και κάνει νόημα με το χέρι να φωνάζει κάποιον πίσω από τα σκηνικά. Έτσι βγαίνει ο αφηγητής.

Αφηγητής: «Στάματα πια! Σταμάτα να εκμεταλλεύεσαι το ότι δεν μπορούν να σε δουν.» Εκείνη κάνει πως κοιτάει αλλού και δεν του δίνει σημασία.

Αφηγήτρια: «Ναι αυτό φταίει. Όχι ότι φοβάσαι πως πάλι θα χάσεις.» τον μαλώνει. «Αφού μωρέ δε ξέρεις να μπαίνεις στο μυαλό τους.» παιχνιδιάρικα τον πλησιάζει και του τσιμπάει το μάγουλο.

Αφηγητής: «Πάμε στοίχημα; Να, δες αυτούς τους τέσσερις.» την πιάνει από τον ώμο και της δείχνει τους 4 ανθρώπους που είναι “παγωμένοι”.

(Δανάη: Στην είσοδο προς το αμφιθέατρο μια κοπέλα με καμπαρντίνα και εφημερίδα.

Γιώργος: Από τη δεξιά μεριά προς τη μέση ένας κύριος με καμπαρντίνα που προσπαθεί με το σπύρτο του να ανάψει ένα τσιγάρο. Καίτη: Ακριβώς στην αντίθετη μεριά μια κυρία με καμπαρντίνα, μεγάλα γυαλιά ηλίου κοιτάζεται στο μικρό της καθρεφτάκι που μόλις έβγαλε από τη τσάντα. Μάρκος: Λίγο πιο κοντά στους δυο αφηγητές μας, από πίσω τους στέκεται ένας κύριος, με το ένα πόδι στο τοίχο με καμπαρντίνα και καπέλο, κάπως μοιάζει να περιμένει τους άλλους τρεις.) Μόλις τους δείχνει οι δυο αφηγητές κάνουν στην άκρη και οι 4 χαρακτήρες έχουν “ξεπαγώσει” και φαίνεται να έχουν τον ίδιο προορισμό με κέντρο την σκηνή για μια διακριτική συνάντηση.

Αφηγήτρια: «Να δεις που αυτοί κάτι ετοιμάζουν. Τσες και δες διακριτικότητα, δες ντύσιμο.»

Αφηγητής: «Σώπα ν’ ακούσουμε!»

Οι 4 χαρακτήρες κάνουν πως σκοντάφτουν ο ένας πάνω στον άλλον.

Ο Γιώργος ακόμα προσπαθεί να ανάψει το τσιγάρο. «Βρήκες τίποτα από αυτά που λέγαμε;»

Μάρκος: «Μισό, να δείτε τι σας έφερα! Εδώ από πίσω έχω αφήσει τα χαρτιά που τα

αποδεικνύουν όλα!!!» λέει με ένα πλατύ χαμόγελο και πάει να πάρει κάτι πίσω από τα παρασκήνια.

Αφηγήτρια: «Να δεις που καμία μαύρη σακούλα θα φέρει.»

Αφηγητής: «Εσύ πια ξερόλα όλα τα ξέρεις!» και όντως ο Μάρκος επιστρέφει με μια μεγάλη και βαριά, μαύρη σακούλα σκουπιδιών.

Αφηγήτρια: «Εμμ τέτοια οργάνωση χωρίς μαύρη σακούλα γίνεται; Δεν γίνεται!»

Αφηγητής: «Πολλές μυστηρίου βλέπεις.»

Αφηγήτρια: «Εσύ είσαι άσχετος!»

Μάρκος: «Λοιπόν παιδιά!» λέει με υπερηφάνεια και δείχνει τη σακούλα. «Εδώ φαίνεται ότι οι ηγέτες μας...»

Δανάη: «Οι ποιοι μας;»

Καίτη: «Ειρωνικά το λέει.»

Γιώργος: «Ωρα μας είναι να σχολιάσουμε το συντακτικό του Μάρκου.»

Καίτη: «Δεν είναι συντακτικό!»

Μάρκος: «Συνεχίζω... μ' αυτά αποδεικνύεται πόσο βουτηγμένοι στη διαφθορά είναι οι... ηγέτες μας»

Αφηγήτρια: «Για νέο μας το λέει.» και διακριτικά αποχωρεί δίπλα από τον αφηγητή και πάει να κοιτάξει τι έχει μέσα η τσάντα. «Έλα να δεις τι πράμα έχει εδώ!» λέει στον αφηγητή γελώντας.

Αφηγητής: «Εγώ δεν είμαι περίεργος.» αλλά παρόλα αυτά πλησιάζει για να δει.

Μάρκος: «Τα εισοδήματα τους έχουν γίνει τόσα!!!!» δείχνει με τα χέρια του και η αφηγήτρια αντιδράει.

Αφηγήτρια: «Ε! ε! Σε σχολική παράσταση είσαστε!»

Γιώργος: «Αυτό το ξέρουμε ήδη.»

Δανάη: «Πολλά σκάνδαλα ακούγονται όμως κανείς δεν μπορούσε μέχρι τώρα να τα αποδείξει.»

Καίτη: «Η μπόχα τους όμως κοντεύει να μας πνίξει!!! Όπως αυτό με τα σάπια κρέατα που έκαναν εισαγωγή απ' την Αργεντινή.»

Μάρκος: «Ακριβώς! Μας απαγορεύουν να τρώμε ντόπια κρέατα για να μας ταΐσουν τα μαύρα της Αργεντινής.»

Δανάη: «Χολέρα θα πάθουμε»

Μάρκος: «Περίμενε έχει κι άλλα..» ψάχνει τη σακούλα που την έχει πάει λίγο πιο μακριά η αφηγήτρια άθελα της.

Αφηγήτρια: «Ουπς...»

Αφηγητής: «Καλά να πάθεις.» Πλησιάζει ο Μάρκος και παίρνει τη σακούλα. Ωστόσο η αφηγήτρια έχει μείνει με μερικά χαρτιά στα χέρια.

Μάρκος: «Το ξέρατε ότι έχουν ψηφίσει την ασυλία τους; Η δίωξη υπουργών μπορεί να γίνει μόνο με απόφαση των συναδέλφων τους!!! »

Καίτη: «Κόρακας κοράκου μάτι δεν βγάζει...»

Δανάη: «Γιατί οι τόσες τακτοποιήσεις των συγγενών τους, που τις πας;»

Αφηγητής: «Ωωω, καλά εκεί και αν γίνεται της...»

Αφηγήτρια: «Ε!!!»

Αφηγητής: «... της κακομοίρας!»

Αφηγήτρια: «Έτσι μπράβο.»

Καίτη: «Γιατί, την κυρία Ρουφογάλη; Καλή είναι του λόγου της.»

Γιώργος: «Ποια; αυτή που είναι... ω ρεε μάννα μου!!!» δείχνει ενθουσιασμένος.

Δανάη: «Δες , δες αμέσως ξύπνησε...»

Αφηγητής: «Εδώ που τα λέμε δεν έχει και άδικο!»

Αφηγήτρια: τον κοιτάζει με ένα σνομπ ύφος.

Αφηγητής: «Τι;»

Μάρκος: «Ναι λοιπόν αυτή η μοντέλα που πήγε και παντρεύτηκε τον διοικητή της ΚΥΠ, τον ταξίαρχο κύριο Ρουφογάλη, και τι δεν είπε στην συνέντευξη της. Είπε ότι αρχίζει να ράβει νέες γκαρνταρόμπες υψηλής ραπτικής και πως η ζωή της έχει αλλάξει.»

Καίτη: «Οι παρέες της εμπλουτίστηκαν με πλούσιους φιλοχουντικούς επιχειρηματίες που της δίνουν ραβασάκια για ρουσφέτια»

Αφηγήτρια: «Και ο σύζυγος δεν της χαλάει χατίρι! » μπαίνει ανάμεσα τους, όμως ως γνωστόν ούτε να μην ακούσουν μπορούν ούτε να την δουν.

Αφηγητής: «Ναι σάμπως και από το γάμο τους έλειπαν οι εφοπλιστάδες. Τι Ωνάσης, τι Βαρδινογιάννης, τι Λάτσης, τι Μποδοσάκης, μέχρι και από την Νέα Υόρκη ήρθαν. Για να μη πούμε για τις σουίτες και τα ακριβά αυτοκίνητα που είχε στείλει ο Ωνάσης.»

Καίτη: «Όταν τελειώσει πάντως όλο αυτό οι ' 'μεγάλοι' ' θα το έχουν χάσει το παιχνίδι. Ειδικά αυτές οι κομπίνες με τις αναπτυξιακές συμβάσεις.»

Αφηγήτρια: «Α καλά! Μεγάλο θέμα ανοίγουν. Και εσύ βρε κουκλίτσα μου δε ξέρεις οτι από την ώρα και τη στιγμή που οι υπογραφές μπαίνουν από πολυεθνικές είναι όλα νόμιμα; Και τώρα είμαστε καλά. Το 2013 να δεις τι θα γίνεται!»

Αφηγητής: «Μέχρι το '13 έφτασε η χάρη σου;»

Αφηγήτρια: «Αμέ! Αλλά τώρα άλλα μας καίνε. Τα 1.200.000 δολάρια μια χαρά πλήρωσε το δημόσιο στην πολυεθνική Litton για την οικονομική ανάπτυξη της Κρήτης, χωρίς να γίνει τίποτα..»

Γιώργος: «Φανταστείτε οτι χρεωθήκαμε ενάμιση δις. Δραχμές για την κατασκευή της Εγνατίας, με σύμβαση του Μακαρέζου και του εργολάβου Μακντόναλντ.

Καίτη: «Και τα εργοστάσια της Κόκα-Κόλα τις σας λένε; Που δώσανε άδεια στον Τομ Πάπας να τα ανοίξει εδώ;»

Δανάη: «Για το Ναό του Σωτήρα Χριστού τι έχετε να πείτε; Που πριν ακόμα χτιστεί, πριν καν γίνουν τα σχέδια για την κατασκευή του, χάλασαν 406 εκατομμύρια δραχμές!!!»

Μάρκος: “Ο πιο θαυματουργός Ναός της χώρας”

Η αφηγήτρια φαίνεται ταραγμένη και κοιτάει συνεχώς πίσω από τα παρασκήνια.

Αφηγήτρια: «Καλέ! Φύγετε έρχεται μπάτσος.»

Αφηγητής: «Τι το πρόβλεψες και αυτό;»

Αφηγήτρια: «Ναι για έλα να δεις!»

Αφηγητής: «Ωω καλά αν τους δουν έτσι και με τη χαρτούρα μαζί πάει! Αυτό ήταν»

Η Καίτη φαίνεται ταραγμένη να κοιτάει προς το δρόμο.

Καίτη: «Δε θέλω να σας τρομάξω αλλά νομίζω ότι αυτός μοιάζει με αστυνομικό.»

κοιτάνε όλοι και τελικά προλαβαίνουν να φύγουν.

..... @@@ .....

Ε: Πω, πω, σαπίλα... κάτι μου θυμίζει. Η σημερινή κατάσταση δεν είναι και τόσο μακρινή.

Π: Σήμερα είναι διαφορετικά. Όλα είναι για το χρήμα. Τουλάχιστον εσύ μπορείς να βγεις ελεύθερα μια βόλτα με τους φίλους σου. Κάτι που κάνεις συχνά, προφανώς.
(βήχας)

Ε: (αναστεναγμός). Τέλος πάντων. Πες μου όμως.. τα σχολεία πώς ήταν τότε;

Π: Θα δεις τις εξαγγελίες του Υπουργού Παιδείας και θα καταλάβεις

4ο Θεατρικό Σκετς

“Η δικτατορία στην εκπαίδευση”

Επιθεωρητές σχολείων βρίσκονται καθισμένοι στις καρέκλες. Μπαίνει στην αίθουσα ο Υπουργός Παιδείας.

Υπουργός: Αγαπητοί κύριοι καλώς ήλθατε στην πρώτη συνδιάσκεψη που αφορά τη λήψη κανονισμών για τα σχολεία.

Επιθεωρητές: ... ψίθυροι “ευχαριστούμε...”

Υπουργός: Πρώτο θέμα είναι η απομάκρυνση των μη νομιμοφόρων και των υπόπτων δια αντιδραστικές και επαναστατικές ιδέας.

Επιθεωρητής2: Έχετε δίκιο, δεν μπορούμε να επιτρέψουμε στα μιάσματα να δηλητηριάζουν τη σκέψη των νεαρών ατόμων!

Υπουργός: Συμφωνώ, αυτό είναι αποκλειστικά δικό μας δικαίωμα...

Τα κριτήρια αξιολόγησης των καθηγητών θα είναι η ικανότητα προσαρμογής προς τις υποδείξεις, το κοινωνικό φρόνημα, η προσήλωση στα ελληνοχριστιανικά ιδεώδη!!!

Επιθεωρητές: χειροκρότημα

Επιθεωρητής1: Πώς θα εξασφαλίζονται αυτά, κύριε Υπουργέ;

Υπουργός: Μα εσείς οι επιθεωρητές θα παρακολουθείτε στενά και θα παρεμβαίνετε. Οι καθηγητές θα είναι υποχρεωμένοι να παρακολουθούν τους συναδέλφους και τους μαθητές τους και να αναφέρουν εις εμάς τις επιφυλάξεις και τις παρατηρήσεις τους.

Επιθεωρητής2: Μείνετε ήσυχος κύριε Υπουργέ, βασιστείτε πάνω μας.

Υπουργός: Δεύτερο θέμα είναι η επέκταση της δωρεάν παιδείας και στα Πανεπιστήμια.

Επιθεωρητής1: Σοφή απόφαση, θα μας κάνει πιο αρεστούς στο λαό, που ήδη μας λατρεύει

Υπουργός: Βέβαια, η υποχρεωτική εκπαίδευση από εννιάχρονη, θα γίνει πάλι εξάχρονη

Επιθεωρητής2: Σοφάτατον, διότι έτσι θα γλιτώσομεν τόσα χρήματα!

Επιθεωρητής1: Συμφωνούμε, τα άτομα που δεν αξίζουν να μορφωθούν είναι προτιμότερο να ξεκινήσουν να αποδίδουν από μικρή ηλικία, αφού πρώτα υπηρετήσουν το στρατιωτικό τους υπέρ της πατρίδος.

Υπουργός: Απαγορεύονται θεατρικές παραστάσεις αρχαίων κειμένων όπως ο «Προμηθεύς Δεσμώτης» του Αισχύλου, οι «ΙΚέτιδες» του Ευρυπίδη, ο «Αίας» του Σοφοκλή, οι κωμωδίες του Αριστοφάνη!

Επιθεωρητής1: Σοφάτατον! αύταιι παραστάσεις ασκούν κριτική εις καθεστώτα... ορισμένου

είδους, χμ...

Υπουργός: Η επίσημη γλώσσα διδασκαλίας θα είναι η καθαρεύουσα, βεβαίως βεβαίως!

Επιπλέον: Τα παιδιά θα πρέπει να κουρεύονται ποχρεωτικώς, οι μαθητικές ποδιές να είναι αρκούντως μακριές, απαγορεύεται το μινιφουστοφορείν, οι κορασίδες να φορούν κορδέλα με τα εθνικά χρώματα στα μαλλιά..

Επιθεωρητής 1: Το καπνίζειν υπό των γυναικών και το οφρυοβλεφαρογράφειν (κάνει ανάλογες κινήσεις) σκορπίζουν αηδίαν, διότι το Εκπαιδευτήριον δεν είναι αίθουσα ντιορικών επιδείξεων αλλά ιερά Κιβωτός θείων λειτουργημάτων!!!

Επιθεωρητής 2: Και για τους άρρενες μαθητές απαγορεύεται το θαμίζειν εις κέντρα κακόφημα, το συσφαιρίζειν και βωμολοχεύεσθαι μετά πολιτών!!!

Υπουργός: Και μην ξεχάτε: απαγορεύεται το συνομπρελίζεσθαι εις τα προαύλια ανεξαρτήτως καιρού!!!

..... @@@ .....

Ε: Καλά, τι λέγανε αυτοί; τι λέξεις ήταν αυτές; τις έχει ο Μπαμπινιώτης;

Π: Παρίσταναν τους μορφωμένους και έφτιαχναν λέξεις δικής τους επινόησης. Πρόσεξες όμως αυτό που αναφέρθηκε για το “κοινωνικό φρόνημα”; Χιλιάδες πολιτικοί αντίπαλοι της χούντας στάλθηκαν εξορία σε ξερονήσια, βασανίστηκαν από την ΕΑΤ-ΕΣΑ.

Ε: Το έχω ακούσει, αλλά τι σημαίνουν τα αρχικά;

Π: Το ΕΑΤ-ΕΣΑ (= Ειδικό Ανακριτικό Τμήμα της Ελληνικής Στρατιωτικής Αστυνομίας) ήταν η μυστική αστυνομία και το κύριο σώμα ασφαλείας κατά τη διάρκεια της δικτατορίας.

Ε: Πατέρα, έχω μία απορία. Οι βασανιστές γεννιούνται ή γίνονται;

Π: Να ρωτήσεις τη βιολόγο σου αν υπάρχει το γονίδιο του βασανιστή.

Ε: Εσύ τι νομίζεις;

Π: Εγώ νόμιζα ότι ήταν άνθρωποι σαδιστές μέχρι που διάβασα την έρευνα μία ψυχολόγου που παρακολούθησε τη δίκη των βασανιστών. Η συνθήκες εκπαίδευσής τους ήταν αυτή που τους μετέτρεψε σε τέρατα.

Ε: Δηλαδή; τι τους μάθαιναν;

Π: Η εκπαίδευσή τους ήταν βιωματική: Από την ώρα που έμπαιναν στη σχολή, τους έδερναν, τους εκμηδένιζαν ηθικά, τους έβριζαν, τους έκαναν δηλαδή ό,τι θα έπρεπε να κάνουν οι ίδιοι στα θύματά τους.

Ε: Και υπήρχε αντίσταση στη χούντα;

Π: Φυσικά υπήρχε, οργανώσεις έκαναν βομβιστικές επιθέσεις, κρεμούσαν πανό, μοίραζαν φειγ-βολάν, οι άνθρωποι διαδήλωναν. Συλλαμβάνονταν, δικάζονταν, βασανίζονταν, στέλνονταν εξορία. Ο Παναγούλης έκανε μία απόπειρα δολοφονίας του δικτάτορα. Δεν πέτυχε.

5ο Θεατρικό Σκετς

Παναγούλης

(Ο Παναγούλης κάθεται σε ένα τραπέζι με τη γυναίκα του. Ενώ είναι καθισμένοι η Ορίανα γυρνάει και τον κοιτάει...)

- Αγάπη μου ξέρεις τι βρήκα ξεχασμένο;
(Ο Παν. Κοιτάει με απορία.. Εκείνη αρχίζει να διαβάζει ένα ποίημα.
Με σοβαρό ύφος την κοιτάει και μετά από ένα σημείο αρχίζει να απαγγέλει
μαζί της.. ξανακάθεται στην καρέκλα και γυρνάει προς το μέρος της)

Αλέξανδρος Παναγούλης – Η διαδρομή

Τρία βήματα μπροστάκαι τρία πίσω πάλι.
Χίλιες φορές την ίδια διαδρομή
Έξη χιλιάδες βήματα...
Ο σημερινός περίπατος με κούρασε
ίσως γιατί τα βήματα μετρούσα
Τώρα σταμάτησα
μα αύριο
αντίθετα θα αρχίσω να βαδίζω
(η ποικιλία ομορφαίνει τη ζωή)
και κάτι άλλο σκέφτομαι
μικρότερα τα βήματα αν κάνω
τέσσερα-τέσσερα μπορεί να τα μετρώ!
Καλά το σκέφτηκα
Πιο όμορφη να γίνει η διαδρομή!...

- Έλα να σου πω για μία στιγμή αδυναμίας μου, που ίσως δεν την ξέρεις.

αλλαγή σκηνής

Ο φυλακισμένος πλέον Αλέξανδρος Παναγούλης βρίσκεται στο κελί του μετά από οικτρά (αποτρόπαια) βασανιστήρια και γραφεί πάνω σε σπιρτόκουτα με το αίμα του. Λέει δυνατά το ποίημα:

Αλέξανδρος Παναγούλης – Η μπογιά

Ζωντάνεψα τους τοίχους
φωνή τους έδωσαπιο φιλική να γίνουν συντροφιά.
Κι οι δεσμοφύλακες ζητούσαν
να μάθουνε που βρήκα την μπογιά.

Οι τοίχοι του κελιού
το μυστικό το κράτησαν
κι οι μισθοφόροι ψάξανε παντού
Όμως μπογιά δεν βρήκαν

Γιατί στιγμή δεν σκέφτηκαν
στις φλέβες μου να ψάξουν

Απηυδισμένος πετάει το σπιρτόκουτο και μονολογεί.

- Και τελικά τι κατάφερα όλα αυτά τα χρόνια; Κατέληξα σε ένα κελί να γράφω ποιήματα περιμένοντας τι ακριβώς;

(Μπαίνει στην σκηνή ο εαυτός του)

- Δεν είναι δυνατόν να απορείς, εσύ που έκανες τόσα για αυτή τη χώρα. Που την είχες προβλέψει τη χούντα θυμάσαι και είχες εμμονή πια με την ελευθερία..
- Και που το πρόβλεψα τι έγινε τι κατάφερα;
- Τι κατάφερες; Έδωσες πνοή στον αγώνα. Μέχρι και μία οργάνωση δημιούργησες την «ελληνική αντίσταση» το ξέχασες;
- Ξεχνούνται τόσα ταξίδια στο εξωτερικό; Τόσος κόπος να μαζευτούν χρήματα, όπλα, να βρούμε υποστήριξη για τον αγώνα;
- Είχες ένα σχέδιο αν θυμάμαι καλά;
- Είχα και εγώ μια αυταπάτη σαν ένα έφηβο ονειροπόλο πίστευα ότι θα μπορούσα να αλλάξω την κατάσταση να γλιτώσω τη χώρα μου από αυτή τη δικτατορία.. Ήθελα να ανατινάξω το αυτοκίνητο του Παπαδόπουλου και ήμουν κοντά πολύ κοντά αλλά τελικά

η μοίρα τα ήθελε αλλιώς. Ξέρεις όμως οτι Δεν επιδίωξα να σκοτώσω έναν άνθρωπο. Δεν είμαι ικανός να σκοτώσω έναν άνθρωπο. Επιδίωξα να σκοτώσω έναν τύραννο.

- Μα δεν πειράζει που δεν τον σκότωσες ΕΣΥ σήμανες την εκκίνηση του αγώνα..Ξεχνάς τι έγινε μετά στη κηδεία του Γ. Παπανδρέου; Πόσοι αθηναίοι βρήκαν ευκαιρία να διαδηλώσουν κατά της χούντας; Μισό εκατομμύριο!!
- Σωστά ούτε στην κηδεία του δεν μπόρεσα να πάω... Ξέρεις μπορεί να προσποιούμαι τον σκληρό εκεί μέσα (δείχνει προς την είσοδο που μπήκε στην σκηνή εννοώντας τα βασανιστήρια) αλλά εσύ με ξέρεις καλά και φοβάμαι, φοβάμαι πως όλα ήταν μάταια..
- Και τι που είσαι κλεισμένος εδώ μέσα; Δεν μπορείς να βοηθήσεις με άλλον τρόπο και αυτό που γράφεις με το ίδιο σου το αίμα νομίζεις δεν στηρίζει τον αγώνα; (παύση και ανάγνωση ποιημάτων) άσε που δεν πέθανες είσαι ακόμα ζωντανός και όσο αντέχεις εσύ τα βασανιστήρια (κοιτάει προς εκεί) θα αντέχουμε και εμείς οι υπόλοιποι μέχρι την πτώση της χούντας...

(αλλαγή σκηνής)

Παν. Με θεωρείς αδύναμο;

Ορ. Δεν υπάρχει άνθρωπος που να μην αμφισβητήσει τον εαυτό του κάποια στιγμή στη ζωή του. Αν ήταν άλλος στη θέση σου θα είχε λυγίσει δε θα άντεχε. Αν είναι εφικτό, από αυτή τη στιγμή σε θαυμάζω ακόμα περισσότερο.

Παν. Χαίρομαι που κάνεις τη στιγμή της αδυναμίας μου να φαντάζει τόσο ηρωική. Αλλά δε νιώθω άξιος θαυμασμού.

Ορ. Μα πως όχι; Όλος ο κόσμος κινήθηκε για να μην σου επιβληθεί η θανατική ποινή. Επέζησες τις χούντας στην εξορία και τώρα είμαστε στην Ελλάδα και είμαστε ζωντανοί και ελεύθεροι. Εσύ μας έσωσες.

Παν. Και τώρα είμαι απομονωμένος. Πολλοί από αυτούς που συνεργάστηκαν με τη χούντα, συνεχίζουν να είναι στο προσκήνιο. Μας κυβερνούν ακόμα!

Ορ. Και δέχεσαι καταγγελίες συνεχώς, πολιτικές πιέσεις, απειλές για τη ζωή σου... Πόσο φοβάμαι, πόσο σε αγαπώ...

Παν. Οι φάκελοι σχετικά με τα όργανα ασφαλείας της Χούντας θα αποκαλυφθούν σε λίγες μέρες, οι αποδείξεις θα έρθουν στην επιφάνεια.

Ορ. Φοβάμαι

..... @@@ .....

Π: Ο Παναγούλης σκοτώθηκε την πρωτομαγιά του 1976 σε ηλικία 36 ετών σε τροχαίο ατύχημα στη λεωφόρο Βουλιαγμένης, πριν αποκαλυφθούν οι φάκελοι.

Ε: Αυτό σημαίνει οτι πολλοί συνεργοί της Χούντας...

Π: ... έμειναν ατιμώρητοι και συνέχισαν να παίζουν ρόλο στην πολιτική ζωή της χώρας μετά τη μεταπολίτευση.

Ε: (μικρή σιωπή) Πώς ήρθε η μεταπολίτευση; Με το Πολυτεχνείο;

Π: Ήταν η αρχή του τέλους.

Το Χρονικό του Πολυτεχνείου

(Παρουσιάζουν 6 παιδιά)

Ο λαός έχει φτάσει στο αμήν. Οι χουντικοί αποφάσισαν να προκηρύξουν “εκλογές”, έτσι για να τους ησυχάσουν.. Εκλογές μαϊμού.

Οι εργαζόμενοι κάνουν απεργίες, οι αγρότες συλλαλητήρια, οι φοιτητές ζητούν ελεύθερες εκλογές στα Πανεπιστήμια. Στις 4 Νοεμβρίου γίνεται διαδήλωση με αφορμή το μνημόσυνο του Γ.Παπανδρέου και γίνονται συλλήψεις.

Στις 14 Νοεμβρίου γίνονται Γενικές Συνελεύσεις των φοιτητικών συλλόγων. Μια πορεία περίπου 1500 φοιτητών φεύγει από τη Νομική σε πορεία προς το Πολυτεχνείο.

«Ψωμί- Παιδεία- Ελευθερία», «Κάτω η χούντα»

Στη διαδρομή επιτίθεται η αστυνομία και τη διαλύει.

Από αυτούς 300-350 θα καταφύγουν στο παν/ακό άσυλο του Πολυτεχνείου. Η κατάληψη άρχισε με 300 αγωνιστές και μαζικοποιήθηκε με χιλιάδες φοιτητές, εργάτες και μαθητές στο γύρω χώρο, που δήλωναν τη συμπαράστασή τους με κάθε τρόπο.

“Κάτω η χούντα” “Θάνατος στην Τυρρανία” “Επανάσταση Λαέ”

Γύρω στις 9 έγινε ολοκληρωτική κατάληψη του Πολυτεχνείου και του γύρω χώρου και σταμάτησε η κυκλοφορία.

Οι διαδηλωτές γρήγορα έγιναν ακόμα περισσότεροι και έξω από το κτίριο ανέμιζαν σημαίες και έκαιγαν ομοιώματα του Παπαδόπουλου και σύμβολα της 21ης Απριλίου.

Γύρω στα μεσάνυχτα, έκλεισαν οι πόρτες του Πολυτεχνείου, μέσα στο οποίο δημιουργήθηκαν επιτροπές περιφρούρησης για τις επισιτιστικές και υγειονομικές ανάγκες.

Την άλλη μέρα, κυκλοφόρησαν προκηρύξεις, ήλθαν φοιτητές από την Πάτρα και αγρότες από τα Μέγαρα, μπήκε σε λειτουργία ο ραδιοφωνικός σταθμός του Πολυτεχνείου, μέσω του οποίου ο λαός καλείτο σε “ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΕΡΓΙΑ” και “ΓΕΝΙΚΗ ΕΞΕΓΕΡΣΗ”.

Συγκεντρώθηκαν τρόφιμα, χρήματα, ενώ πλήθος κόσμου έδινε τσιγάρα, χρήματα, ψωμιά και κάθε λογής είδη για την ενίσχυση της κατάληψης.

Το απόγευμα της Πέμπτης ο κλοιός των αστυνομικών έσπασε. Μέσα στο Πολυτεχνείο μπήκαν πολλοί μαθητές και ιδιαίτερα των τεχνικών σχολών, συγκεντρωμένοι κάτω από ένα μεγάλο πανό.

Παρασκευή 16/11

Πλήθος κόσμου κατεβαίνει στους δρόμους, ο κόσμος συμπαραστέκεται στους αγωνιζόμενους, οι καμπάνες χτυπούν ασταμάτητα στις εκκλησίες των συνοικιών.

Από νωρίς το απόγευμα αρχίζουν οι συγκρούσεις, Άφθονα δακρυγόνα και καπνογόνα πέφτουν στο κέντρο της Αθήνας. Πολλοί τραυματίζονται και οι διαδηλωτές μεταφέρουν τους τραυματίες στο Πολυτεχνείο.

Ο σταθμός κάνει εκκλήσεις για φάρμακα, ιατρικά εργαλεία, γιατρούς και ασθενοφόρα.

Οι διαδηλωτές στήνουν οδοφράγματα σε διάφορα σημεία κοντά στο Πολυτεχνείο, χρησιμοποιώντας αυτοκίνητα, τρόλεϊ, λεωφορεία. Ορισμένοι διαδηλωτές πολιορκούν ακόμα τα Υπουργεία Παιδείας, Γεωργίας, Δικαιοσύνης, Κοινωνικών Υπηρεσιών και Δημοσίων Έργων.

Με απόφαση της Αστυνομίας απαγορεύεται η κυκλοφορία στο κέντρο της πόλης μέχρι νεωτέρας διαταγής.

Στις 10:30 έπεσαν δακρυγόνα από την αστυνομία μέσα στο Πολυτεχνείο. Νοσοκομειακά αυτοκίνητα γεμάτα αστυνομικούς περνούσαν τα οδοφράγματα και έριχναν δακρυγόνα στο Πολυτεχνείο και στους γύρω χώρους.

Ο Ραδιοσταθμός καλούσε συνεχώς το λαό σε συμπάρασταση. Αργά τη νύχτα, οι πυροβολισμοί γύρω από το Πολυτεχνείο συνεχίζονταν.

Γύρω στις 12 τα μεσάνυχτα, ξεκίνησε από τη Λεωφόρο Αλεξάνδρας διαδήλωση χιλιάδων ατόμων, που συγκρούστηκαν με τους αστυνομικούς.

Σάββατο 17/11

Λίγο μετά τα μεσάνυχτα τα πρώτα τανκς έκαναν την εμφάνισή τους στον κόμβο των Αμπελοκήπων.

Λίγο μετά τη 1, με την εμφάνιση των αρμάτων οι διαδηλωτές άρχισαν να υποχωρούν. Αρκετοί βρήκαν καταφύγιο σε πολυκατοικίες, οι πόρτες των οποίων είχαν αφεθεί επίτηδες ανοιχτές.

Από τα μεγάφωνα μεταδιδόταν, πως όσοι ήθελαν ν' αποχωρήσουν, μπορούσαν να φύγουν, προτού οι πόρτες κλείσουν οριστικά.

Ελεύθεροι σκοπευτές κατέλαβαν θέσεις στα γύρω από το Πολυτεχνείο κτίρια.

Ο Ραδιοφωνικός Σταθμός του Πολυτεχνείου εξακολουθούσε να μεταδίδει προς τους στρατιώτες: **“Είμαστε άοπλοι, θα σας υποδεχτούμε με χειροκροτήματα”**.

Τρία άρματα σταμάτησαν στην πόρτα του Πολυτεχνείου επί της Πατησίων.

Λίγο πριν τις 3, οι δυνάμεις του στρατού και της αστυνομίας είχαν συνταχθεί σε θέση μάχης έξω από το Πολυτεχνείο. Άρχισαν οι διαπραγματεύσεις με τους κλεισμένους μέσα στο κτίριο, ενώ στην είσοδο, παρατάσσονταν και άλλα τανκς.

Στις 2:59 τρία τανκς εφόρμησαν προς το Πολυτεχνείο.

Ένα άρμα μάχης που βρισκόταν απέναντι από την κεντρική πύλη, οπισθοχώρησε λίγο και μετά έπεσε με ορμή πάνω της. Η πύλη γκρεμίστηκε.

Μετά την είσοδο του τανκ αστυνομικοί και άνδρες των ΛΟΚ μπήκαν στο Πολυτεχνείο, ενώ όσοι βρίσκονταν στην πύλη και δεν χτυπήθηκαν υποχώρησαν στο εσωτερικό.

Μέσα στο προαύλιο γίνονταν συγκρούσεις ανάμεσα σε αστυνομικούς και αυτούς που βρίσκονταν μέσα.

Οι εξεγερμένοι συντάχθηκαν σε φάλαγγες με τα χέρια ψηλά και με τη συνοδεία ΛΟΚ βγήκαν έξω. Οι συγκρούσεις συνεχίζονταν από κτίριο σε κτίριο.

Στις 7:30 το πρωί άρχισαν και πάλι οι διαδηλώσεις στους δρόμους.

Λίγο αργότερα, διαδηλωτές επιχείρησαν να καταλάβουν το Υπουργείο Κοινωνικών Υπηρεσιών. Έγιναν συγκρούσεις με δυνάμεις αστυνομικών και τανκς που κατέφτασαν και οι διαδηλωτές υποχώρησαν.

Στις 11 κηρύχθηκε Στρατιωτικός Νόμος, ωστόσο οι διαδηλώσεις και οι συγκρούσεις συνεχίστηκαν μέχρι το βράδυ.

..... @@@ .....

Ε: Κι έτσι έπεσε η χούντα;

Π: Δημιουργήθηκε μία ρωγμή στο γύψο... που είχαν βάλει την Ελλάδα. Η χούντα έπεσε με την επιστράτευση του 1974. Μπροστά στην εισβολή της Τουρκίας στην Κύπρο, κάλεσε επιστράτευση, πολύς κόσμος δεν πήγε καν, όσοι πήγαν είδαν μια γελοία κατάσταση με ένα καθεστώς που όχι μόνο δεν ήθελε να δώσει τα όπλα στο λαό, αλλά που τα είχε κυριολεκτικά πουλήσει για πλουτισμό! Η χούντα δεν ενέπνεε πια καμία εμπιστοσύνη, κάλεσαν τους πολιτικούς και τους παρέδωσαν την εξουσία τον Ιούλιο.

(τραγούδι)

Πατέρας και έφηβος ανεβαίνουν στη σκηνή.

7ο Θεατρικό Σκετς

Απάθεια ή Εξέγερση

E: Κι από τότε, τι; πώς φτάσαμε στο τώρα; τι έγιναν οι αγωνιστές του Πολυτεχνείου;

Π: Απορροφήθηκαν από το σύστημα.

E: Όλοι;

Π: Όχι όλοι βέβαια. Κάποιοι. Άλλοι όμως συνεχίζουν ν'αγωνίζονται αμείωτα από τότε.

E: Και όλοι αυτοί οι βυθισμένοι στον καναπέ;

Π: Θυμάσαι τι σου είπα για την εκπαίδευση των βασανιστών;

E: Ναι.

Π: Το ίδιο ισχύει και για την εκπαίδευση στη χαύνωση.

E: Έφυγε η δικτατορία των συνταγματαρχών και ήρθε η δικτατορία του καταναλωτισμού.

Π: Που σου κάνει βιωματική εκπαίδευση στη χαύνωση.

E: Μέσω των ΜΜΕ. Μέσω των πάντων. Έτσι δεν είναι; Επηρεάζεσαι από ό,τι βλέπεις, ό,τι διαβάζεις, ό,τι σου λένε.

Π: Χαίρομαι που το βλέπεις. Εσύ δεν παρασέρνεσαι πιο πολύ σ'αυτό τον καταναλωτικό αγώνα;

E: Ναι, αλλά τουλάχιστον, το παραδέχομαι. Εσύ όμως τι κάνεις;

Π: Σαν τι θα μπορούσα να κάνω δηλαδή;

E: Πάντως όχι να γκρινιάζεις μπροστά στην τηλεόραση. Κάτι για να αλλάξει η κατάσταση!

Π: Δεν μπορείς, παιδάκι μου, να ξεκινήσεις επανάσταση με το έτσι θέλω.

E: Μα όλα ξεκίνησαν από ιδεολογία και από κότσια. Το να καθόμαστε στον καναπέ μας και να λέμε πόσο άσχημη είναι η κατάσταση δε θα την αλλάξει. Θέλεις κάτι πολύ; Θυσιάζεις γι' αυτό. Δε σου αρέσει κάτι; Το αλλάζεις. Δεν περιμένεις τους άλλους να το αλλάξουν για σένα.

Π: Κι εγώ αυτά έλεγα στην ηλικία σου... Μεγαλώνοντας όμως θα δεις ότι τα πράγματα δεν είναι τόσο απλά.

Μπαίνει ο παππούς. Περπατάει αργά, τρίβοντας μουστάκι κτλ. Κοιτάει την οθόνη της τηλεόρασης.

Π: Ορίστε. Να ο κατάλληλος άνθρωπος να επιχειρηματολογήσει.

Παππούς: Παρακαλώ;

Π: Για πες στο παιδί για το Πολυτεχνείο και για τις εξεγέρσεις.

ΠΠ: Εσύ ακόμη να μάθεις;

E: Να μάθει τι;

ΠΠ: Σαν εσένα ήταν και ο πατέρας σου. Σαν μανιακός έκανε για μία ευκαιρία να τρέχει στις πορείες και στις διαδηλώσεις. Δεν καταλάβαινε με τίποτα. Μυαλό ανύπαρκτο τότε! Νόμιζε ότι όλα είναι τόσο εύκολα και απλά. Δεν ήξερε τι θα γινόταν αν όλοι υποστηρίζαμε ανοιχτά αυτό που πιστεύαμε. Πόσος μεγάλος κίνδυνος υπήρχε. Και ακόμη, δηλαδή. Είμαστε τόσο μικροί παιδί μου, μπροστά στους μεγάλους που στο χέρι τους υπάρχει το χαρτονόμισμα πρώτα, και το μέλλον το δικό μας έπειτα. Αν είμαστε λίγοι, δεν αξίζει να ρισκάρουμε. Θα το δεις κι εσύ μεγαλώνοντας.

E: (αναστενάζει) Κι εσύ θα δεις, κοιτώντας πίσω όμως, ότι μόνο όσοι είχαν το θάρρος να υποστηρίξουν αυτό που πιστεύουν έφεραν τις μεγάλες αλλαγές χάρη στις οποίες

- εσύ μπορείς να κάθεις στον καναπέ σου τώρα. Ή να διαβάζεις ελεύθερα την εφημερίδα σου. Η τυφλή υπακοή δεν οδηγεί πουθενά.
- Π: Αν σκέφτονταν όλοι με τον ίδιο τρόπο, τότε μόνο θα άλλαζε κάτι. Αλλά έλα που δε σκέφτονται!
- Ε: Πρέπει να αλλάξει κάτι! Όχι απαραίτητα μέσω βιαιοτήτων, αλλά μέσω μιας καθημερινής επανάστασης! Τόσα πράγματα μπορούμε να κάνουμε από μόνοι μας για να αφυπνίσουμε τον κόσμο. Συζητήσεις! αλληλοβοήθεια! Εναλλακτικές δράσεις! Θέατρο δρόμου! Αυτό-οργανωμένοι χώροι πολιτισμού, παιδείας, υγείας, σίτισης! Αρκεί να νοιαζόμαστε εμείς, αφού δεν νοιάζονται οι άλλοι. Ο ένας για τον άλλον. Αυτό μπορεί να αλλάξει τον κόσμο.
- Π: Ωραία τα λόγια... στην πράξη όμως; Τι γίνεται; Τίποτα δεν θα γίνει! Ο κόσμος θα συνεχίσει στην απάθεια και τη χούνωση.
- Ε: Δεν το πιστεύω αυτό! δεν θέλω να το πιστέψω, δεν μπορώ να παραιτηθώ χωρίς να προσπαθήσω!
- Π: Παιδί μου, η τεμπελιά είναι μεγάλος και κακός σύμβουλος. Ίσως πιο μεγάλος κι απ'το φόβο!!!
- Ε: Πρέπει να τους ξεκουνίσουμε όλους, πρέπει να ξεσηκωθούν με κάποιο τρόπο! Και πρώτα από τους άλλους εμείς οι ίδιοι. Εσύ, εγώ! Πρέπει να είμαστε όλοι μαζί, ενάντια στο φόβο και στην τεμπελιά, όπως λες, και σήμερα. «Δε θα πρέπει να μας προγραμματίζει ο υπολογιστής, δε θα μας παρακολουθεί η τηλεόραση, δε θα μας εξαγοράζει το σούπερ μάρκετ», αξίζουμε ισότητα και πραγματική ελευθερία. Ο φόβος, η αμφιβολία και η αβεβαιότητα για τον ίδιο μας τον εαυτό είναι ο χειρότερος εχθρός. Μόνο αν τα κάνουμε πέρα, μόνο έτσι, ίσως, καταφέρουμε να αλλάξουμε τη ζωή μας για το καλύτερο.

..... @@@ .....

Ακολουθεί ένα κείμενο παρμένο από το βιβλίο του Εδουάρδο Γκαλεάνο

“Ένας κόσμος ανάποδα”

Το σήμερα

Η δικτατορία της καταναλωτικής κοινωνίας επιβάλλει έναν ολοκληρωτισμό αντίστοιχο με εκείνον που επιβάλλει η δίδυμη αδελφή της, η δικτατορία της άνισης οργάνωσης του κόσμου.

Τα παιδιά

Η κοινωνία μεταχειρίζεται τα παιδιά των πλουσίων σαν να είναι χρήμα, ώστε κι εκείνα σιγά σιγά να συνηθίζουν να δρουν σαν το χρήμα.

Η κοινωνία μεταχειρίζεται τα παιδιά των φτωχών σαν να είναι σκουπίδια, ώστε να τα μετατρέψει σιγά σιγά σε σκουπίδια.

Και τα παιδιά της μεσαίας τάξης, τα παιδιά που δεν είναι ούτε πλούσια ούτε φτωχά, η κοινωνία τα κρατάει δεμένα στο πόδι της τηλεόρασης, ώστε από πολύ νωρίς να αποδεχτούν, σαν κάτι το αναπότρεπτο, μια ζωή φυλακισμένη.

Πολλή μαγεία και πολλή τύχη έχουν στη ζωή τους τα παιδιά που εξακολουθούν να παραμένουν παιδιά.

Ισοπέδωση και ανισότητες

Οι μηχανισμοί της υποχρεωτικής *ισοπέδωσης* υπονομεύουν την αξιοθαύμαστη δύναμη των ανθρώπων να αναγνωρίζουν τις διαφορές τους κι αυτές να τους συνδέουν. Το καλύτερο στοιχείο του κόσμου αυτού είναι η πολλαπλότητα των κόσμων που εμπεριέχει, οι διαφορετικές μουσικές, τα βάσανα και τα χρώματα της ζωής: οι χίλιοι και ένας τρόποι που ανακαλύψαμε, στο πέρασμα των αιώνων, για να ζούμε και να μιλάμε, να πιστεύουμε και να δημιουργούμε, να τρώμε, να εργαζόμαστε, να χορεύουμε, να παίζουμε, να αγαπάμε, να υποφέρουμε και να γιορτάζουμε.

Η βιομηχανία της μαζικής κουλτούρας εγκληματεί κατά της διαφορετικότητας των ανθρώπων και του δικαιώματός τους σε μια ταυτότητα. Ο χρόνος σιγά σιγά αδειάζει, η ιστορία χάνεται και ο χώρος δεν αναγνωρίζει την εκπληκτική ποικιλία των περιοχών του. Τα αφεντικά του κόσμου, μας επιβάλλουν να κοιταζόμαστε όλοι υποχρεωτικά σε έναν και μοναδικό καθρέφτη, ο οποίος αντανακλά τις αξίες της κουλτούρας της κατανάλωσης.

Όποιος δεν κατέχει δεν υπάρχει: όποιος δεν έχει αυτοκίνητο, επώνυμα παπούτσια ή εισαγόμενα αρώματα, στην πραγματικότητα δεν υπάρχει. Στο βασίλειο της επίδειξης οφείλουμε όλοι να επιβιβαστούμε στο κρουαζιερόπλοιο της κατανάλωσης, που σκίζει τα παραγμένα νερά της αγοράς.

Η πλειοψηφία των επιβατών είναι καταδικασμένη να ναυαγήσει, αλλά τα ναύλα όσων μπορέσουν να ταξιδέψουν θα τα πληρώσουμε όλοι με το εξωτερικό χρέος.

Εξουσία και απώλεια μνήμης

Η ατιμωρησία απαιτεί απώλεια μνήμης. Για να μπορέσει να μετατρέψει τις ατιμίες σε άθλους, η μνήμη του Βορρά διαχωρίζεται από τη μνήμη του Νότου, η συσσώρευση αγαθών απομονώνεται από το άδειασμα των ταμείων, η χλιδή δεν έχει να κάνει με το πλιάτσικο.

Η χαλασμένη μνήμη μας κάνει να πιστεύουμε ότι ο πλούτος δεν ευθύνεται καθόλου για τη φτώχεια, ότι πλούτος και φτώχεια έρχονται από τα βάθη των αιώνων και πηγάζουν στα βάθη των αιώνων.

Γενικευμένη φοβία

Όσοι δουλεύουν φοβούνται μη χάσουν τη δουλειά τους.

Όσοι δε δουλεύουν φοβούνται μη δε βρουν ποτέ δουλειά.

Όποιος δε φοβάται την πείνα, φοβάται το φαγητό.

Η δημοκρατία φοβάται να θυμηθεί και η γλώσσα φοβάται να τα πει.

Οι πολίτες φοβούνται τους στρατιωτικούς, οι στρατιωτικοί φοβούνται την έλλειψη όπλων, τα όπλα φοβούνται την έλλειψη πολέμων.

Φόβος των κλεφτών, φόβος της αστυνομίας.

Φόβος της πόρτας χωρίς κλειδαριά, του χρόνου χωρίς ρολόγια, του παιδιού χωρίς τηλεόραση, φόβος της νύχτας χωρίς υπνωτικά χάπια και φόβος της ημέρας χωρίς διεγερτικά χάπια.

Φόβος του πλήθους, φόβος της μοναξιάς, φόβος απ' όσα έγιναν και για όσα θα γίνουν, φόβος του θανάτου, φόβος της ζωής.

Ο φόβος, πατέρας πολυμελούς οικογένειας, γεννάει και μίσος. Στις χώρες του Βορρά συνήθως μεταφράζεται σε μίσος προς τους μετανάστες που ξεπουλάνε τα χέρια τους σε τιμές απελπισίας.

Κάθε άνθρωπος, όπου κι αν ζει, όπως κι αν ζει, όποτε κι αν ζει, κρύβει μέσα του πολλά εν δυνάμει πρόσωπα. Το εφήμερο σύστημα εξουσίας αναδεικνύει καθημερινά ένα από τα χειρότερα πρόσωπά μας και εμποδίζει κάθε άλλο να αναπτυχθεί και να βγει στο προσκήνιο. Παρά το ότι είμαστε φτιαγμένοι από κακή πάστα δεν έχουμε ακόμη τελειώσει. Κι αν κάτι μας κάνει να αξίζουμε, εμάς που είμαστε μια αναλαμπή στην ιστορία του σύμπαντος, μια φευγαλέα ζεστασιά μέσα στους πάγους, είναι αυτή η πρόκληση να αλλάξουμε τα πράγματα και να αλλάξουμε κι εμείς οι ίδιοι.

Συγγραφείς:

Τάνια Χριστοφοράτου (Πώς φτάσαμε στη Χούντα και το Πραξικόπημα)

Αγγελίνα Καλμαντή/Τάνια Χριστοφοράτου (Απάθεια ή εξέγερση)

Ελευθερία Τσιντάρη (Τα σκάνδαλα της δικτατορίας)

Ρέμη Κοφτερίδη (Παναγούλης)

Γιάννης Λουλούδης/Τάνια Χριστοφοράτου (Η Παιδεία κατά την Επταετία)